

Úvod – pokyny pre prácu s knihou	1	Sluchové rozlišovanie hlások S – Z, Š – Ž v podobných slovách	34
Prípravné cvičenia	2	Sluchové rozlišovanie hlások Z a Ž v podobných slovách	35
Básničky	6	Z, Ž – výslovnosť	36
Poviedky	7	Z, Ž – na začiatku slova	37
Rozoznávanie rýmov	8	Z, Ž – precvičovanie v strede slova	38
Tvorba rýmov	9	Z – precvičovanie a lokalizácia hlásky v slove	39
Ďalšie námety na prípravné cvičenia	11	Ž – precvičovanie a lokalizácia hlásky v slove	40
S, Š – sluchové rozlišovanie	12	Striedanie sykaviiek	41
S, Š – sluchové rozlišovanie v slovách	13	L – sluchové rozlišovanie	42
Sluchové rozlišovanie hlások S a Š v podobných slovách	14	L – sluchové rozlišovanie v slovách	43
S, Š – výslovnosť	15	Sluchové rozlišovanie hlások L, V a J v podobných slovách	44
S, Š – precvičovanie na začiatku slova	16	L – výslovnosť	45
S, Š – na konci slova	18	L – precvičovanie na začiatku slova	45
S, Š – precvičovanie vo všetkých pozíciách	19	L – precvičovanie vo všetkých pozíciách	46
S – precvičovanie a lokalizácia hlásky v slove	20	L – precvičovanie a lokalizácia hlásky v slove	47
Š – precvičovanie a lokalizácia hlásky v slove	21	Básne – precvičovanie hlásky L	48
C, Č – sluchové rozlišovanie	22	Maľované čítanie: precvičovanie hlásky L	49
C, Č – sluchové rozlišovanie v slovách	23	R – sluchové rozlišovanie	50
Sluchové rozlišovanie hlások C a Č v podobných slovách	24	R – sluchové rozlišovanie v slovách	51
C, Č – výslovnosť	24	Sluchové rozlišovanie hlások R, L, V a J v podobných slovách	52
C, Č – precvičovanie na začiatku slova	25	R – výslovnosť	54
C, Č – precvičovanie na konci slova	26	R – slová v skupine s predchádzajúcou spoluhláskou	55
C, Č – precvičovanie vo všetkých pozíciách	27	R – precvičovanie a lokalizácia hlásky v slove	58
C – precvičovanie a lokalizácia hlásky v slove	28	Maľované čítanie: precvičovanie sykaviiek a hlások R a L	59
Č – precvičovanie a lokalizácia hlásky v slove	26	Precvičovanie sykaviiek a hlások R a L v básničkách	60
C, Dz – sluchové rozlišovanie a precvičovanie v slovách	30	Kartičky na vystrihnutie	61
Č, Dž – sluchové rozlišovanie a precvičovanie v slovách	31	Zoznam použitej literatúry	62
Z, Ž – sluchové rozlišovanie	32		
Z, Ž – sluchové rozlišovanie v slovách	33		

Úvod – pokyny pre prácu s knihou

Publikácia Hry s rečou je určená pre deti, ktoré majú problémy s výslovnosťou a pre ich rodičov, ktorí chcú svojim deťom pomôcť. Je zameraná na hlásky, ktoré deťom robia najväčšie problémy: **C, S, Z, Dz, Č, Š, Ž, Dž, L, R**.

Prvú časť knižky tvoria **Prípravné cvičenia**. Už z názvu vidíme, že nimi začíname ešte pred samotným nácvikom jednotlivých hlások. Venujeme im dostatok času, pretože zručnosti, ktoré u detí trénujú, v značnej miere ovplyvňujú osvojovanie si správnej výslovnosti. Niektoré cvičenia je vhodné používať aj naďalej, keď už trénujeme jednotlivé hlásky (v takom prípade je to pri cvičení uvedené). Každému cvičeniu venujeme toľko času, koľko dieťa potrebuje (čo platí nielen o Prípravných cvičeniach). Ak dieťa cvičenie zvládne v priebehu niekoľkých minút, môžeme prejsť hneď na ďalšie; ak má dieťa s ním problémy, venujeme mu toľko času a toľko sedení, koľko je potrebné.

Ďalej nasledujú **konkrétne hlásky**. Na začiatku sú to hlásky **S** a **Š**. Pri nich je uvedený podrobne rozpísaný postup, ktorý je platný aj pre ostatné sykavky a vo veľkej miere aj pre hlásky **R** a **L**. Prečo sú hlásky **S** a **Š** trénované spolu? Protichodné postavenie hlások uľahčuje deťom vedomú hláskovú kategorizáciu a produkciu. Cvičenia sú vďaka tomu pre deti zaujímavejšie, viac si uvedomujú správnu a chybnú výslovnosť, rýchlejšie sa dané hlásky naučia. Samozrejme, týka sa to aj ďalších protichodne postavených hlások (čiže hlásky, ktorú dieťa má vyslovovať a hlásky, za ktorú si ju zamieňa), vrátane protichodného postavenia chybné a správne vyslovovanej jednej a tej istej hlásky. Toto všetko je bližšie vysvetlené v postupe pri hláskach **S** a **Š**.

Každá hláska má svoju tzv. symbolickú kartičku, symbolický obrázok, ktorý je nakreslený jednak na začiatku kapitoly, kde hláska začína, a jednak je spolu s ostatnými symbolickými kartičkami na poslednej stránke knihy, aby si ho dieťa za prípadnej pomoci rodičov mohlo vystrihnúť a podlepiť výkresom. Symbolický obrázok vizualizuje konkrétnu hlásku – aký zvuk nám danú hlásku pripomína, napr. syčanie hada nám symbolizuje hlásku **S**. Tým si dieťa môže zvuk hlásky spojiť so zrakovým vnemom, čo slúži k ľahšiemu rozlišovaniu a zapamätaniu jednotlivých hlások. Symbolické kartičky dieťa používa pri jednotlivých cvičeniach danej hlásky a to dovtedy, dokým ich potrebuje. Pri sluchovom rozlišovaní (keď hovoríme my a dieťa len počúva a priraduje) sa dieťa rozhoduje za pomoci kartičiek, ktorú hlásku počuje. Pri samotnom precvičovaní, keď už dieťa vyslovuje, mu kartičky slúžia ako zrková pomôcka pri výbere a dosadení správnej hlásky do slova. Príklad: Dieťa má nesprávnu výslovnosť hlások **S, Š**, vyslovuje ich rovnako. Máme obrázok, na ktorom je nakreslená škola. Škola – čo počujeme na začiatku? Počujeme **S** (**SSS** – syčanie hada) alebo **Š** (**ŠŠŠ** – ide vlak)?

Kapitoly s hláskami začínajú tzv. sluchovým rozlišovaním jednotlivých hlások (neskôr slabík a slov), resp. správnej a chybné výslovnosti. Venujeme im dostatok času, nakoľko majú pri odstraňovaní chybné výslovnosti centrálné postavenie a vytvárajú základy pre správnu výslovnosť. Dieťaťu je potrebné vysvetliť rozdiel medzi cieľovou hláskou (tú, ktorú ho chceme naučiť) a náhradnou hláskou (tou, ktorú namiesto nej používa, či už je to iná hláska, alebo síce tá istá, ale nesprávne vyslovovaná). Rozlišovanie medzi cieľovými a náhradnými hláskami je podstatou tréningu sluchového rozlišovania. Až dieťa zvláda sluchové rozlišovanie na minimálne 80 %, môžeme prejsť ďalej.

V cvičeniach, keď dieťa už aktívne precvičuje vyslovovanie, má mať zakaždým správny sluchový vnem od rodiča (alebo inej osoby), ktorý s ním preberá jednotlivé cvičenia. Vhodné je vzájomné striedanie sa, napr. v pomenovávaní jednotlivých obrázkov – jeden obrázok pomenuje rodič, ďalší dieťa. Cvičenia môžu byť podľa potreby dieťaťa ďalej rozširované, napr. dieťa spolu s rodičom vyberie ďalšie slová, ktoré obsahujú cieľovú hlásku a nakreslí si k nim obrázky, ktoré zahrnie do jednotlivých cvičení. Týmto si dieťa precvičí jemnú motoriku a grafomotoriku, čo tiež nepriamo napomáha k rozvíjaniu rečových schopností. Rodič prípadne doplní cvičenia ďalšími otázkami, hrami alebo úlohami.

Na záver chcem zdôrazniť, že táto knižka nenahrádza logopedickú starostlivosť, je určená ako doplnok na domáce precvičovanie.